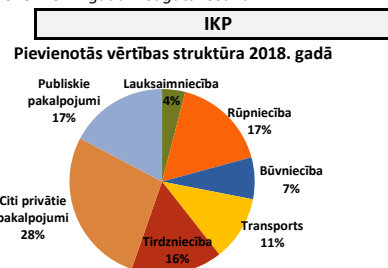
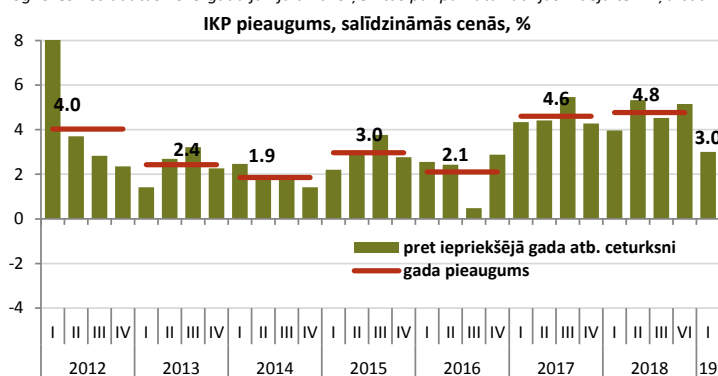


Makroekonomikas un budžeta apskats

Maijs 2019

Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2016			2017		2018		Prognozes*	
	2016	2017	2018	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. eiro	25037.7	27033.1	29523.7	31401.9	33154.4				
...pieaugums faktiskajās cenās, %	2.9	8.0	9.2	6.4	5.6				
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	2.1	4.6	4.8	3.2	2.8				
IKP deflators (gads pret gadu), %*	0.9	3.2	4.2	3.1	2.7				
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0.1	2.9	2.5	2.8	2.5				
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro	859	926	1004	1079	1144				
...pieaugums faktiskajās cenās, %	5.0	7.8	8.4	7.5	6.0				
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.9	4.7	5.7	4.6	3.4				
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju	893.3	894.8	909.4	913.9	914.9				
...pieaugums, %	-0.3	0.2	1.6	0.5	0.1				
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	9.6	8.7	7.4	7.0	6.6				
Preču un pakalpojumu eksports, milj. eiro	15017.3	16515.7	17382.2	18220.1	19186.8				
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.4	6.2	1.8	2.9	3.2				
Preču un pakalpojumu imports, milj. eiro	14728.3	16491.2	17564.8	17905.6	18865.3				
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.4	8.9	5.1	0.9	2.8				

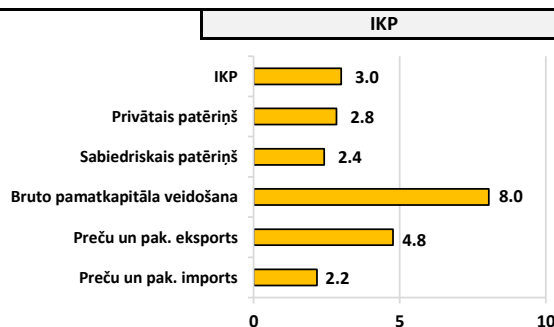
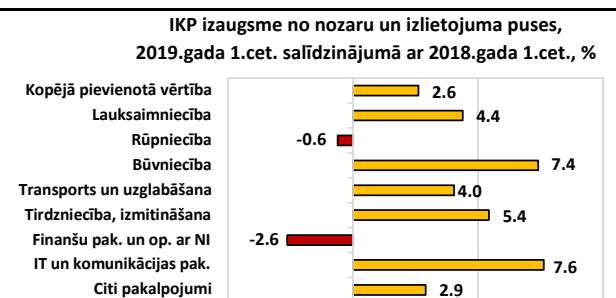
* Prognozes izstrādātas 2019.gada jūnijā un tiks ņemtas par pamatu Latvijas Vidēja termiņa budžeta ietvara 2020.-2022. gadam sagatavošanā



Baltijas valstu IKP pieaugums, gada izaugsme %

	18'II	III	IV	19'I
Latvija	5.3	4.5	5.1	3.0
Lietuva	3.8	2.6	3.8	4.0
Igaunija	3.9	4.0	4.3	4.5

Latvijas ekonomikas izaugsme 2019.gada pirmajā ceturksnī palēninājās, iekšzemes kopproduktam (IKP) salīdzinājumā ar iepriekšējā gada pirmo ceturksni palielinoties par 3,0%, kamēr 2018.gadā bija sasniegta 4,8% izaugsme. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni IKP pēc sezonāli un kalendāri izlīdzinātiem datiem samazinājās par 0,1%, uzrādot pirmo kritumu kopš 2015.gada ceturta ceturkšņa. Ekonomiskās izaugsmes sabremzēšanās saistīta ar mērenāku izaugsmi būvniecības nozarē, kā arī ar krasu ražošanas apjomu kritumu elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē laika apstākļu ietekmē.

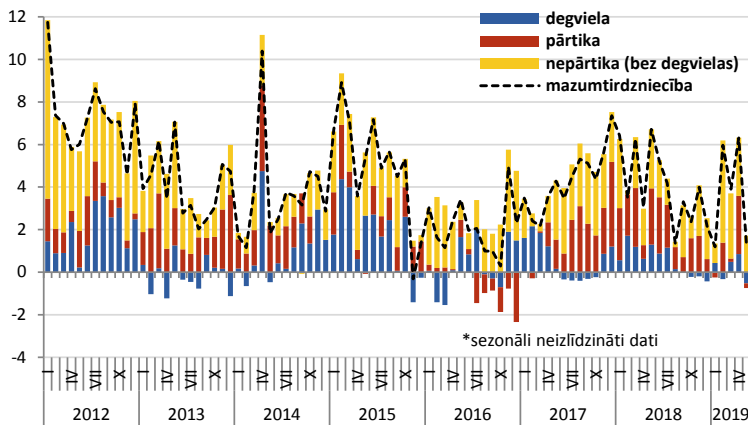


Lielāko devumu Latvijas ekonomikas izaugsme 2019.gada pirmajā ceturksnī nodrošināja tirdzniecības (+5,4%), apstrādes rūpniecības (+5,0%) un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozares (+7,6%) spēcīgie pieaugumi. Labs kāpums bija arī transporta nozarē (+4,0%) un negaidīti augstu pieaugumu 7,1% apmērā sasniedza finanšu pakalpojumu nozare. Tajā pašā laikā kritums enerģētikas nozarē un nekustamā īpašuma nozarē kopējo ekonomikas izaugsmi pirmajā ceturksnī pazemināja kopumā vairāk nekā par 1,2 procentpunktiem. Arī būvniecības nozares pieaugums šogad ir kļuvis lēnāks (+7,4%), samazinoties no 21,9% pagājušajā gadā un palēninot kopējo Latvijas ekonomikas izaugsmi. No izlietojuma puses būtisks devums ekonomikas izaugsme 2019.gada pirmajā ceturksnī bija gan privātajam patēriņam, gan investīcijām un eksportam, kamēr sabiedriskā patēriņa pieaugums bija nedaudz lēnāks. Importa apjomi salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni pieauga tikai par 2,2%, nodrošinot pozitīvu neto eksporta devumu ekonomikas izaugsme.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija



Mazumtirdniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %



*sezonāli neizlīdzināti dati

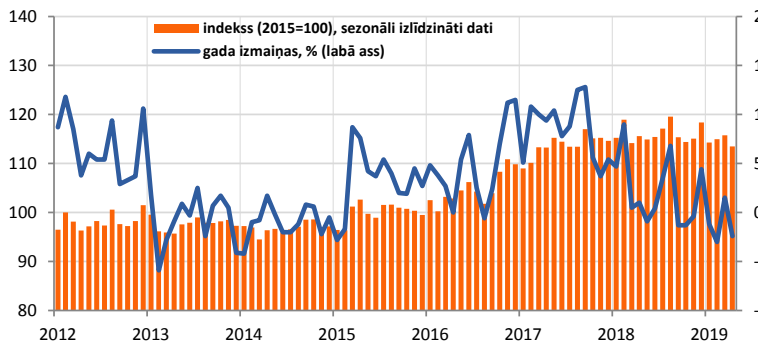
Mazumtirdniecība

Apgrozījuma struktūra 2018.g., %

Kopā	+3,6%	Nepārtika(bez degv.)	+6,1%
Pārtika	+1,8%	Degviela	+1,0%

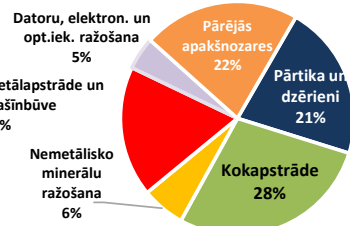
Š.g. maijā mazumtirdniecības apgrozījuma pieaugums Latvijā palēninājās, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada maiju tirdzniecības apjomiem palielinoties vien par 1,2%. Mazumtirdniecības izaugsmes sabremzēšanos noteica degvielas pārdošanas apjomu kritums par 2,8%, kā arī neliels sarukums pārtikas produktu tirdzniecībā, tikmēr nepārtikas preču mazumtirdzniecībā, atskaitot degvielu, turpinājās stabils pieaugums. Tādējādi š.g. piecos mēnešos kopā mazumtirdniecības apgrozījuma pieaugums sasniedza 3,6%, ko veicināja nepārtikas preču, atskaitot degvielu, mazumtirdzniecības kāpums, kamēr auto degvielas un pārtikas tirdzniecības apjomi, lai arī pieauga, uzrādījuši samērā vāju izaugsmes tempu.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms



Rūpniecība

Apstrādes rūpn. izlaides struktūra 2018. g., %

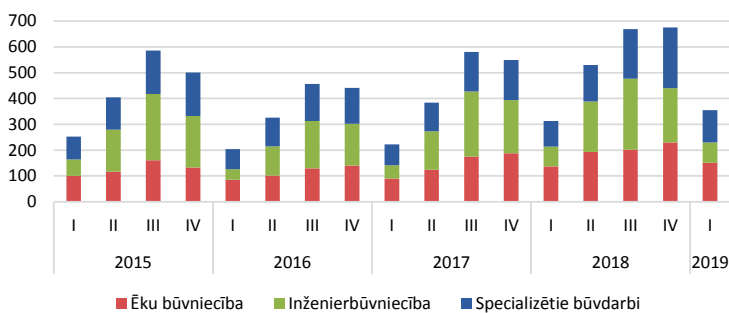


Rūpniecība, g/g, kalend. izl., 2019. g. I-IV

Pārtika	-0,9%	Gatavie metālizstr.	+12,5%
Kokapstrāde	+5,9%	Enerģētika	-18,2%

2019.gada aprīlī salīdzinājumā ar pērnā gada aprīli kopējais rūpniecības produkcijas apjoms samazinājās par 2,4%. Tāpat kā iepriekšējos šā gada mēnešos, samazinājumu rūpniecībā noteicis tikai kritums elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē – par 22,6%, savukārt apstrādes rūpniecībā saglabājusies stabila izaugsme 3,8% apmērā. Aprīlī, kokapstrādes nozarei piedzīvojot nelielu samazinājumu, apstrādes rūpniecības izaugsmi turpināja uzturēt mašīnbūves un metālapstrādes nozares, joprojām ļoti spēcīgais pieaugums datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā, kā arī atsācies pieaugums pārtikas produktu ražošanā. Neskatoties uz ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos ārējos tirgos un pasaules tirdzniecības vājināšanos, apstrādes rūpniecība Latvijā, līdzīgi kā abās pārējās Baltijas valstīs, pēdējos mēnešos ir saglabājusi stabili izaugsmi. Š.g. četros mēnešos kopā apstrādes rūpniecības apjomi bija par 4,7% augstāki nekā pirms gada, savukārt rūpniecībā kopumā bija reģistrēts kritums par 1,2%, ko noteica elektroenerģijas ražošanas apjomu spēcīgais samazinājums nozarei nelabvēlīgo laikapstākļu dēļ.

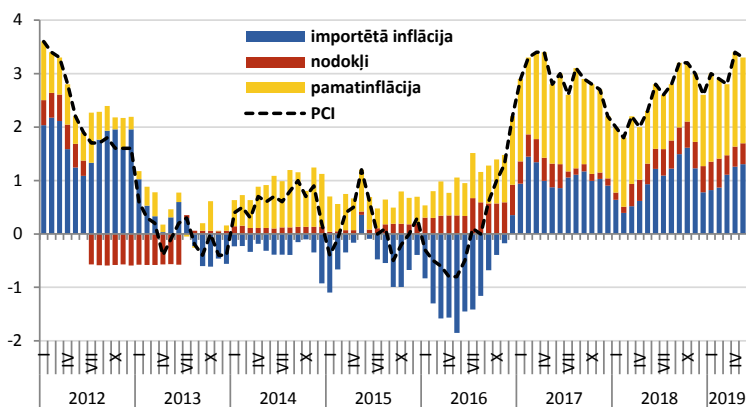
Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro



Būvniecība

Būvniecības sektora izlaide faktiskajās cenās 2019.gada pirmajā ceturksnī salīdzinājumā ar attiecīgo ceturksni pirms gada palielinājās par 13,5%. Tas ir diezgan spēcīgs pieaugums, tomēr ievērojami vājāks nekā pērn, ko noteica iepriekšējā gada augstā bāze. Sektora izaugsmi pirmajā ceturksnī visvairāk noteica specializēto būvdarbu kāpums par 26,5%, īpaši elektroinstalācijas ierīkošana, cauruļvadu uzstādīšana u.c. līdzīgas darbības. Ēku būvniecība pirmajā ceturksnī palielinājās par 10,2%, savukārt inženierbūvniecības kāpums veidoja tikai 2,4%. Š.g. pirmajā ceturksnī izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība uzrādīja ievērojamu pieaugumu - par 58,7%, kas liecina par sektora turpmāko izaugsmi.

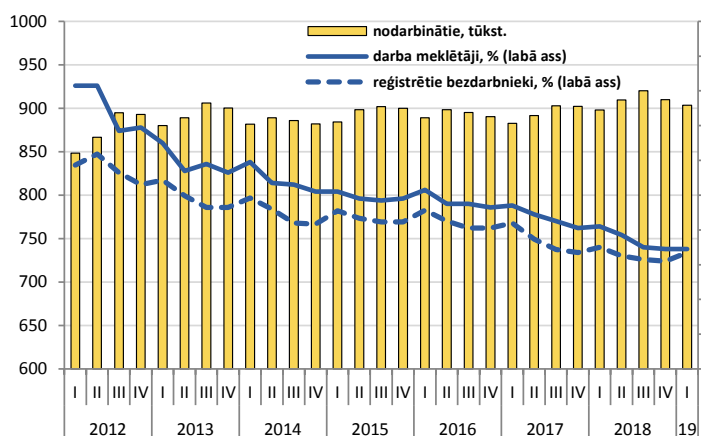
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %



Inflācija

2019. gada maijā, salīdzinot ar aprīli, patēriņa cenas palielinājās par 0,2%, līdz ar to gada inflācija sasniedza 3,3%. Pārliciešot lielāko devumu cenu pieaugumā maijā nodrošināja pārtikas cenu kāpums gada griezumā par 4,5%, īpaši pieaugot maizes un graudaugu, kā arī svaigo dārzeņu cenām. Maijā būtisks cenu pieaugums fiksēts arī komunālajiem pakalpojumiem - gāzei (+19,9%), atkritumu savākšanai (+16,1%), ūdensapgādes pakalpojumiem (+14,1%). Maijā palielinājās arī alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu cenas. Tādējādi š.g. piecos mēnešos kopā inflācija Latvijā sasniedza 3,1%. Sagaidāms, ka inflācija tuvu 3% gada griezumā būs arī turpmākajos š.g. mēnešos, tomēr gada otrajā pusē tā pakāpeniski mazināsies un gada vidējā inflācija būs nedaudz zem trim procentiem.

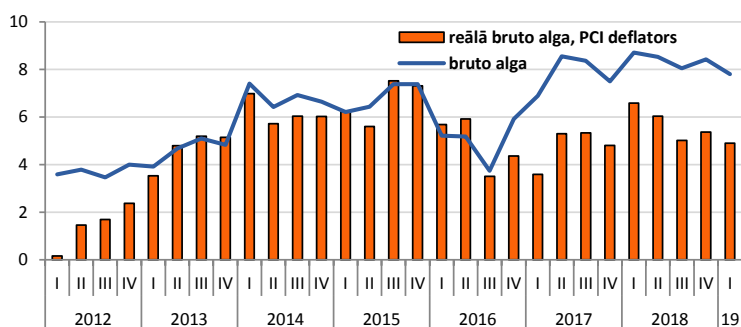
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem



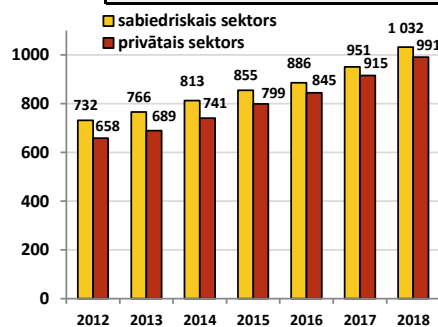
Nodarbinātība

Saglabājoties stabilai ekonomikas izaugsmei, tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits 2019.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājās par 0,6% līdz 903,4 tūkstošiem. Pieaugums gan bija nedaudz zemāks nekā pērn, kad 2018.gadā kopā nodarbināto skaits bija audzis par 1,6%. Statistika par aizņemtajām darba vietām rāda, ka pirmā ceturkšņa beigās, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, darba vietu skaits visvairāk palielinājies ieguves rūpniecībā - par 7,1%, būvniecībā - par 6,8% un administratīvo pakalpojumu nozarēs - par 5,3%. Savukārt neliels darba vietu skaita samazinājums bija finanšu pakalpojumu, energoapgādes un valsts pārvaldes nozarēs. Bezdarba līmenis 2019.gada pirmajā ceturksnī, pēc darbaspēka apsekojuma datiem, samazinājās līdz 6,9% un bija par 1,3 procentpunktiem zemāks nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Reģistrētā bezdarba līmenis maija beigās bija 6,1% - par 0,3 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada. Reģistrēto bezdarbnieku skaits pēdējā gada laikā samazinājies par 5,8% līdz 56,1 tūkstošiem maija beigās.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

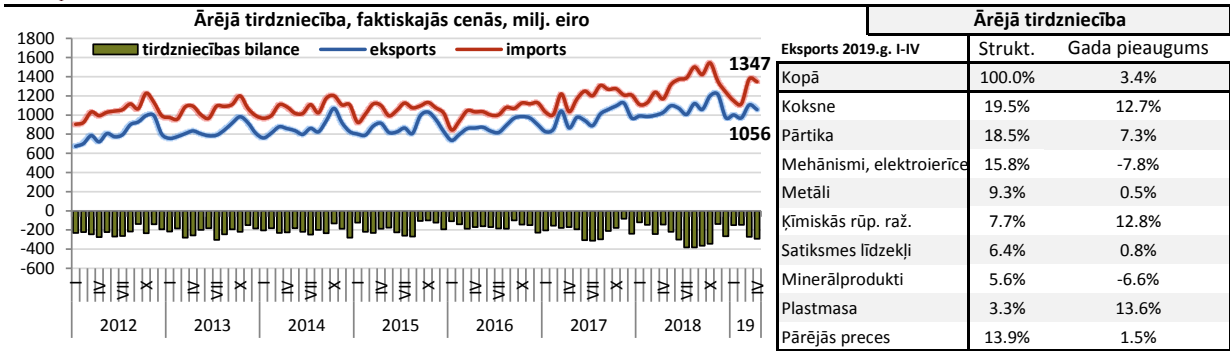


Darba samaksa, euro

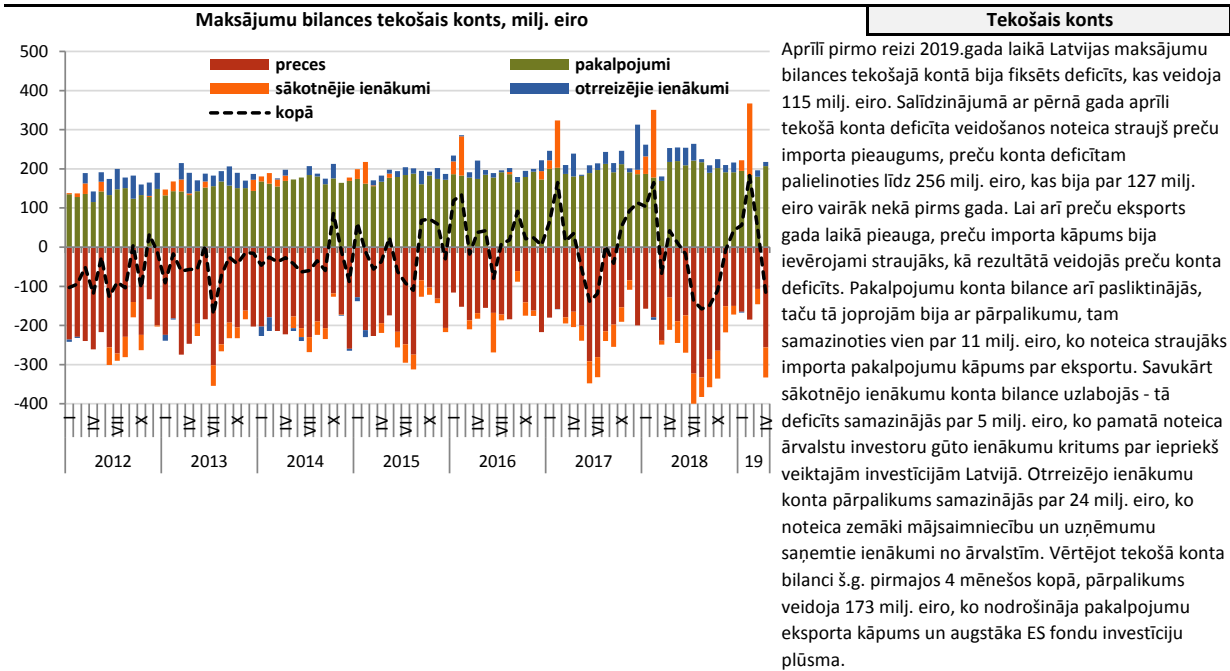


Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2019.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājās par 7,8% līdz 1036 euro. Tas bija nedaudz lēnāks kāpums nekā 2018.gadā, kad vidējā darba samaksa bija kāpusi par 8,4%, kad līdzās ekonomikas izaugsmei vidējās darba samaksas kāpumu ietekmēja minimālās algas paaugstinājums par 50 euro. 2019.gada pirmajā ceturksnī straujāks algu kāpums bija privātajā sektorā, pieaugot par 8,4%, kamēr sabiedriskajā sektorā vidējā alga palielinājās par 6,8%. Līdz ar šo pieaugumu vidējā bruto darba samaksa privātajā sektorā sasniedza 1038 euro, pirmo reizi pārsniedzot darba samaksu sabiedriskajā sektorā, kur tā pirmajā ceturksnī bija 1035 euro. Reālā neto darba samaksa 2019.gada pirmajā ceturksnī palielinājās par 4,6%, kas ir lēnāks pieaugums nekā 2018.gadā, kad neto algas pieaugumu vēl papildus veicināja iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazinājums.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka



Latvijas preču eksporta vērtība 2019.gada aprīlī pieauga par 2,9%, salīdzinot ar iepriekšējā gada aprīlī. Šis pieaugums bija tikai nedaudz mazāks par eksporta kāpumu š.g. pirmajā ceturksnī kopumā, kad vidējais pieaugums veidoja 3,6%. Mērenāka Latvijas preču eksporta izaugsme š.g. sākumā, salīdzinot ar samērā straujo eksporta izaugsmi pagājušajā gadā, kad vidējais eksporta kāpums bija gandrīz 10%, bija iepriekš paredzama un skaidrojama gan ar pasaules ārējās tirdzniecības pieauguma tempu samazinājumu, gan ar lēnāku ekonomikas izaugsmi galvenajos Latvijas eksporta noieta tirgos. Līdzīgi kā iepriekšējos 2019.gada mēnešos būtisku devumu eksporta kāpumā aprīlī nodrošināja koks un koka izstrādājumi, to eksportam palielinoties par 5,1% gada griezumā. Spēcīgs eksporta pieaugums aprīlī fiksēts arī ķīmiskās rūpniecības ražojumiem, kopumā par 13,6%. Š.g. pirmajos četros mēnešos preču eksporta vērtība bija par 3,4% augstāka salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Lielāko devumu preču eksporta izaugsme četros mēnešos nodrošināja koka un koka izstrādājumu eksports, tā vērtībai pieaugot par 12,7%. Nozīmīgs eksporta kāpums fiksēts arī ķīmiskās rūpniecības ražojumiem, kā arī lauksaimniecības un pārtikas produktiem, to eksporta vērtībai palielinoties attiecīgi par 12,8% un 7,3%. Importa pieaugums š.g. aprīlī bija ievērojami straujāks par eksporta kāpumu un gada griezumā veidoja 15,3%. Tādējādi arī četros mēnešos importa pieaugums ir divas reizes augstāks par eksportu, sasniedzot 7,4%.



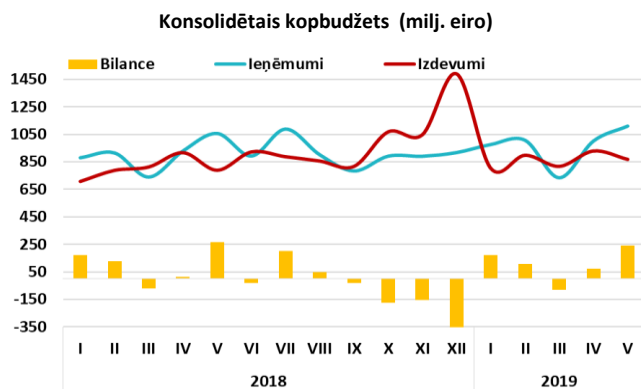
	Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)									
	IV	17'I	II	III	IV	18'I	II	III	IV	19'I
IKP, salīdzināmās cenās, %	2.9	4.3	4.4	5.5	4.3	4.0	5.3	4.5	5.1	3.0
IKP, faktiskās cenās, %	4.9	6.8	8.1	9.3	7.5	7.9	9.5	9.3	9.9	6.9
Inflācija, %	1.5	3.2	3.1	2.9	2.6	2.0	2.4	2.9	2.9	2.9
Vidējā bruto darba samaksa, %	5.9	7.0	8.6	8.3	7.5	8.7	8.4	8.1	8.3	7.8
Reālā alga, PCI deflators, %	4.4	3.8	5.5	5.4	4.9	6.7	6.0	5.2	5.4	4.9
Nodarbināto skaits, %	-1.1	-0.8	-0.8	0.9	1.3	1.8	2.0	1.9	0.8	0.6
Bezdarbs, %	9.3	9.4	8.9	8.5	8.1	8.2	7.7	7.0	6.9	6.9
Produktivitāte, %	4.0	5.1	5.2	4.5	2.9	2.2	3.3	2.6	4.3	2.4
Mazumtirdzniecība, %	2.5	2.7	3.8	5.0	5.8	5.5	5.0	2.9	2.8	3.7
Rūpniecība, %	9.8	8.7	9.2	11.4	4.9	4.5	0.2	3.0	0.9	-0.8
Preču eksports, %	1.5	13.7	8.3	10.4	11.8	9.2	14.7	7.6	6.3	3.6
Preču imports, %	4.5	15.2	12.5	19.9	9.5	6.8	11.7	14.1	12.1	4.7
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-519.7	-537.8	-668.2	-820.5	-503.0	-507.5	-664.1	-1128.7	-748.5	-566.3
Tekošais konts, % no IKP	0.7	4.1	-2.3	-2.2	3.6	3.2	0.5	-5.7	-0.9	4.2

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

	Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)				Konsolidētais kopbudžets
	2018.gada I-V	2019.gada I-V	2019./2018.g.	2019./2018.g.	
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	izmaiņas, milj. eiro	izmaiņas, %	
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽĒTS					
Ieņēmumi	4518.5	4827.1	308.6	6.8%	
Izdevumi	4011.4	4312.7	301.2	7.5%	
<i>Finansiālā bilance</i>	507.0	514.4	7.4		
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽĒTS*					
Ieņēmumi	3782.6	4043.3	260.6	6.9%	
Izdevumi	3358.7	3673.0	314.2	9.4%	
<i>Finansiālā bilance</i>	423.9	370.3	-53.6		
Valsts pamatbudžets					
Ieņēmumi	2729.9	2860.4	130.5	4.8%	
Izdevumi	2344.8	2614.2	269.4	11.5%	
<i>Finansiālā bilance</i>	385.2	246.2	-138.9		
Valsts speciālais budžets					
Ieņēmumi	1071.6	1207.1	135.4	12.6%	
Izdevumi	1054.8	1108.3	53.5	5.1%	
<i>Finansiālā bilance</i>	16.8	98.8	82.0		
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽĒTS**					
Ieņēmumi	1038.5	1183.7	145.2	14.0%	
Izdevumi	955.4	1039.6	84.2	8.8%	
<i>Finansiālā bilance</i>	83.1	144.1	61.0		

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

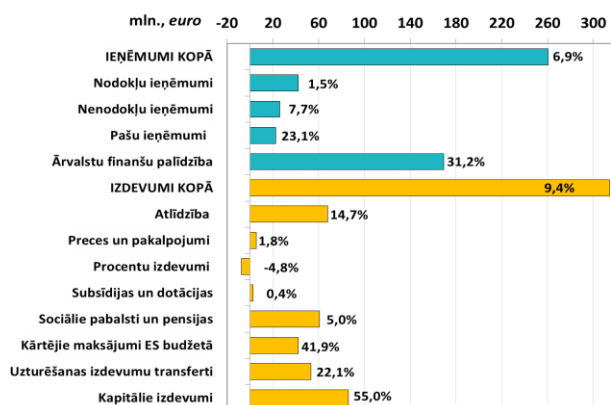
**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus



Atbilstoši Valsts kases publicētajai informācijai šā gada janvāri-maijā konsolidētajā kopbudžetā veidojies 514,4 milj. eiro pārpalikums, kas bija aptuveni iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmenī (507 milj. eiro). Tostarp pašvaldību budžetā, ievērojami palielinoties ieņēmumiem, pārpalikuma apmērs sasniedzis 144,1 milj. eiro, kas bija par 61 milj. eiro vairāk kā pērn piecos mēnešos, bet valsts speciālā budžeta pārpalikums (98,8 milj. eiro), pateicoties augstākiem sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumiem, bija par 82 milj. eiro lielāks. Savukārt, valsts pamatbudžetā, lai arī veidojies ievērojams pārpalikums (246,2 milj. eiro), tā apmērs bija par 138,9 milj. eiro zemāks kā 2018. gada janvāri-maijā, ko ietekmēja gan uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumu samazinājums, gan arī transfertu pieaugums uz pašvaldībām.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi šā gada pirmajos piecos mēnešos sasniedza 4827,1 milj. eiro, kas bija par 308,6 milj. eiro jeb 6,8% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā. Galvenokārt ieņēmumu pieaugumu nodrošināja ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumu kāpums par 172,9 milj. eiro jeb 31,7% salīdzinājumā ar 2018. gada attiecīgo periodu, veidojot 718,1 milj. eiro. Pieaugums saistīts ar atmaksām no Eiropas Komisijas par Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda projektu īstenošanu iepriekšējā gadā.

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi un izdevumi 2019.gada I-V, salīdzinot ar 2018.gada I-V (izmaiņas milj. eiro un %)



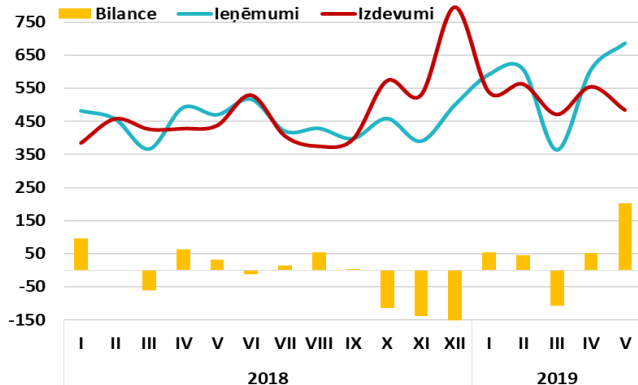
Valsts konsolidētais budžets

2019.gada piecos mēnešos valsts konsolidētajā budžetā izveidojās pārpalikums 370,3 milj. eiro apmērā, kas bija par 53,6 milj. eiro mazāk kā 2018.gada attiecīgajā periodā.

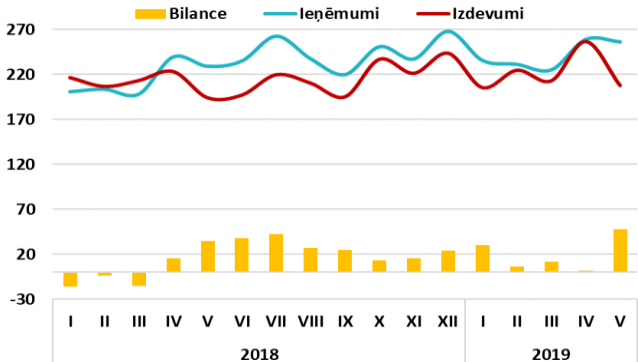
Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi 2019.gada piecos mēnešos sasniedza 4043,3 milj. eiro un, salīdzinot ar 2018.gada atbilstošo periodu, ieņēmumi palielinājušies par 260,6 milj. eiro jeb 6,9%. Lielāko daļu (70,3%) no tiem veido nodokļu ieņēmumi 2841,8 milj. eiro apmērā, un šā gada piecos mēnešos tie pieauga par 42,3 milj. eiro jeb 1,5%. Otru lielāko ieņēmumu pozīciju veidoja ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi, kas šā gada piecos mēnešos, salīdzinot ar 2018.gada attiecīgo periodu, pieauga par 169,5 milj. eiro jeb 31,2%, nodrošinot valsts budžetā ieņēmumus 713,8 milj. eiro apmērā, kas skaidrojams ar atmaksām no Eiropas Komisijas par Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda projektu īstenošanu iepriekšējā gadā. Valsts budžeta ieņēmumu apmēru uzlaboja arī nenodokļu ieņēmumi, kas, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, pieauguši par 26,2 milj. eiro jeb 7,7%, sasniedzot 365,5 milj. eiro. Nenodokļu ieņēmumu plāns izpildīts par 140,7% jeb 99,7 milj. eiro virs plāna. Plāna pārpilde skaidrojama ar lielākiem nodokļu ieņēmumiem no dividendēm un valsts kapitāla izmantošanu, ko ietekmēja ne tikai UIN nodokļa maksājums nenodokļu ieņēmumu kontā, bet arī vienas valsts kapitālsabiedrības maksājumi par 2018.gada darbības rezultātiem saņemti vienu mēnesi ātrāk nekā ticis plānots.

Dati: Valsts kase

Valsts pamatbudžets (milj. eiro)



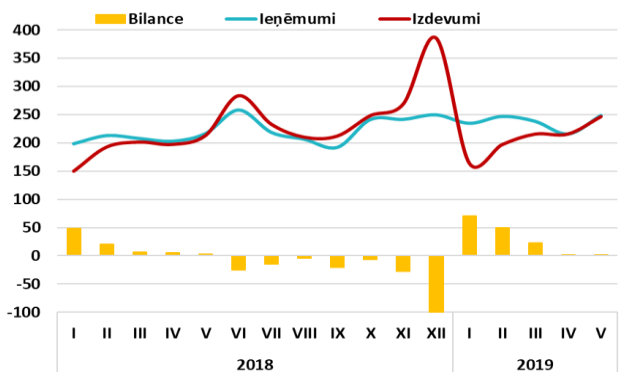
Valsts speciālais budžets (milj. eiro)



Valsts konsolidētais budžets

2019.gada piecos mēnešos valsts konsolidētā budžeta izdevumi pieauguši par 314,2 milj. eiro jeb 9,4%, salīdzinot ar 2018.gada atbilstošo periodu. Izpildes dati liecina, ka šā gada piecos mēnešos **valsts pamatbudžeta izdevumi** auguši par 11,5%, līdz ar ko pārpalikums izveidojās 246,2 milj. eiro apmērā jeb par 138,9 milj. mazāk nekā pērn piecos mēnešos. Izdevumu kāpumu ietekmēja straujāks atlīdzības, transfertu un kapitālo izdevumu pieaugums pret pērnā gadu. Izdevumi atlīdzībai 2019.gada piecos mēnešos (445,5 milj. eiro) bija par 58,7 milj. eiro jeb 15,2% augstāki kā pērn attiecīgajā periodā, ko veicināja izdienes pabalstu izmaksa iekšlietu un tieslietu resora amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm š.g. janvārī un februārī. Uzturēšanas izdevumu transferti (472 milj. eiro) šogad piecos mēnešos pieauga par 69,1 milj. eiro jeb 17,1%, salīdzinot ar pērnā gadu. Vairāk nekā puse no transfertiem veikti uz pašvaldībām. Kapitālie izdevumi janvāri-maijā pieauguši par 91,1 milj. eiro jeb 60,4%, salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, veidojot 241,8 milj. eiro. Kapitālo izdevumu pieaugums pamatā skaidrojams ar lielākiem izdevumiem Nacionālo bruņoto spēku tehnikas, citu pamatlīdzekļu un infrastruktūras izveidei. Gada sākumā veiktie maksājumi saistībā ar EK pieprasījumu dalībvalstīm iemaksāt aptuveni 30% no visam 2019.gadam paredzētā iemaksu apjoma izskaidro pamatbudžeta izdevumu iemaksām ES budžetā janvāri-maijā (143,6 milj. eiro) pieaugumu par 42,4 milj. eiro jeb 41,9%. Jāatzīmē, ka 2019.gadā kopumā tiek prognozēts mērens iemaksu ES budžetā pieaugums. 2019.gada pirmajos piecos mēnešos valsts **speciālā budžeta pārpalikums** bija 98,8 milj. eiro, kas ir par 82 milj. eiro vairāk, salīdzinot ar pērnā gada piecu mēnešu pārpalikumu (16,8 milj. eiro). Ieņēmumi šogad ievērojami auguši straujāk kā izdevumi, ko ietekmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas kāpums valstī. 2019.gada piecos mēnešos speciālā budžeta izdevumi (1108,3 milj. eiro) veikti par 53,5 milj. eiro jeb 5,1% lielākā apmērā nekā 2018.gada attiecīgajā periodā. Izdevumi pensijām (857,3 milj. eiro) pieauga par 27,8 milj. eiro jeb 3,3%, salīdzinot ar pērnā gada janvāri-maiju. Savukārt izdevumi pārējiem pabalstiem piecos mēnešos veikti 241,3 milj. eiro apmērā. Izdevumus pabalstiem vairāk ietekmē vidējās apdrošināšanas iemaksu algas pieaugums, tādējādi tie pieauguši par 25,6 milj. eiro jeb 11,9%. Tostarp izceļami slimības pabalsti, kas saistībā ar ievērojamu kāpumu pabalstu saņēmēju skaitā gan vispārējā saslimšanas gadījumā, gan slimā bērna kopšanas gadījumā, pieauga par 14,6 milj. eiro jeb 19,3%, salīdzinot ar pērnā gada janvāri-maiju.

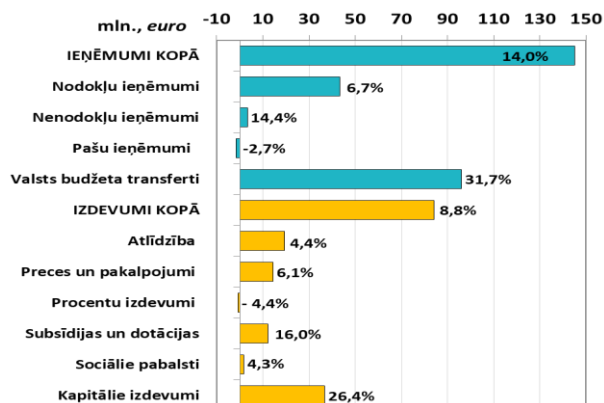
Pašvaldību konsolidētais budžets (milj. eiro)



Pašvaldību konsolidētais budžets

Pašvaldību budžeta ieņēmumi uzrādījuši augstu pieauguma tempu un sasniedza 1183,7 milj.eiro, kas ir par 145,2 milj.eiro jeb 14% vairāk kā attiecīgajā periodā gadu iepriekš. Būtiskāko pieaugumu 96,1 milj.eiro apmērā nodrošināja valsts budžeta transferti, tostarp ES fondu projektu realizācijai, mērķdotācijām pedagogu darba algas paaugstināšanai (kas tika pārskatītas ar 2018.gada 1.septembri), kā arī speciālā dotācija pašvaldībām, kas nodrošinās, ka pašvaldību nodokļu ieņēmumi kopā ar speciālo dotāciju veidos 19,4% no plānotajiem kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem, neieskaitot valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas valsts pamatbudžetā veselības aprūpes finansēšanai. Nodokļu ieņēmumi pieauguši par 43,5 milj.eiro jeb 6,7%, kur pieaugums 39,9 milj.eiro apmērā attiecināms uz iedzīvotāja ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumiem. IIN ieņēmumi sasniedza 549,4 milj.eiro. IIN ieņēmumu izpildi ietekmē nodokļu reforma, kuras ietvaros sākot ar 2019.gada 1.janvāri neapliekamais minimums sasniedz 230 eiro, atvieglojumi par apgādājamiem 230 eiro un neapliekamais minimums pensionāriem 270 eiro. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi pieauguši par 3,3 milj.eiro jeb par 2,4%. Visstraujāk pieaudzis nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem (par 1,5 milj.eiro jeb 5,9%), taču jāatzīmē, ka pieaugums var būt skaidrojams ar iedzīvotāju ātrāku nekustamā īpašuma nodokļa apmaksu.

Pašvaldību budžeta izdevumi šā gada janvāri-maijā pieauguši par 84,2 milj.eiro jeb 8,8% un sasniedza 1039,6 milj.eiro. Lielāko pieaugumu nodrošināja kapitālie izdevumi, kas palielinājās par 36,7 milj.eiro jeb 26,4% pateicoties ES fondu investīcijām, kas šā gada pirmajos piecos mēnešos pieaugušas par 41,5 milj.eiro. Izdevumi precēm un pakalpojumiem pieauguši par 14,3 milj.eiro jeb 6,1%, kur daļēji pieaugums skaidrojams ar augstākiem izdevumiem remontdarbiem un iestāžu uzturēšanas pakalpojumiem. Būtiski izdevumu palielinājumu nodrošināja izdevumi atalgojumam, kas auguši par 19,5 milj.eiro jeb 4,4%, tostarp pieaugumu nodrošināja arī pedagogu darba algas pārskatīšana ar 2018.gada 1.septembri. Atbilstoši valsts kases pārskatiem, **pašvaldību naudas līdzekļu atlikums** maija beigās sasniedza 470,3 milj.eiro, kas ir par 135,1 milj.eiro vairāk kā 2018.gada decembra beigās.



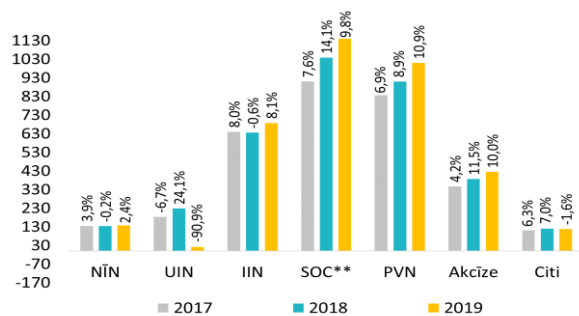
Dati: Valsts kase

Nodokļu ieņēmumi					Nodokļi
	2018.gada I-V izpilde, milj. eiro	2019.gada I-V izpilde, milj. eiro	2019./2018.g. izmaiņas, milj.eiro	2019./2018.g. izmaiņas, (%)	2019.gada izpilde no perioda plāna (%)
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi*	3452.8	3538.7	85.8	2.5%	102.9%
Kopējie nodokļu ieņēmumi	3663.2	3785.6	122.4	3.3%	102.7%
Sociālās apdrošināšanas iemaksas:	1248.5	1387.1	138.6	11.1%	104.1%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	971.9	1099.7	127.8	13.1%	104.9%
<i>Solidaritātes nodoklis</i>	32.8	0.5	-32.3	x	x
<i>Valsts fondēto pensiju shēmā</i>	210.4	243.2	32.8	15.6%	100.6%
<i>1% veselības finansēšanai</i>					
<i>pamatbudžetā</i>	33.3	39.8	6.5	19.5%	104.4%
<i>Solidaritātes nodoklis privāto pensiju shēmā</i>	-	3.8	x	x	x
Pievienotās vērtības nodoklis	910.1	1009.7	99.6	10.9%	101.9%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis:	636.1	687.6	51.6	8.1%	107.6%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	126.6	138.3	11.7	9.2%	108.2%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	509.5	549.4	39.9	7.8%	107.4%
Akcīzes nodoklis	386.5	425.0	38.5	10.0%	100.2%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	227.9	20.7	-207.2	-90.9%	57.6%
Nekustamā īpašuma nodoklis	134.4	137.7	3.3	2.4%	93.6%
Pārējie nodokļi	119.8	117.8	-1.9	-1.6%	96.1%

* bez iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā

Kā liecina dati par iekšzemes kopprodukta izmaiņām šā gada pirmajā ceturksnī, iekšzemes patēriņš joprojām ir spēcīgs, ko apliecina arī nodokļu nozīmīgs pieaugums. Ar patēriņu saistītie pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un akcīzes nodokļa ieņēmumi pieauguši attiecīgi par 99,6 milj. eiro jeb 10,9% un 38,5 milj.eiro jeb 10%. Akcīzes nodokļa ieņēmumus ietekmēja akcīzes preču nodokļu likmju celšana gandrīz visu preču grupām 2018.gada 1.janvārī, martā un jūlijā un 2019.gada 1.martā, kā arī aktīvā tirdzniecība pierobežā un akcīzes preču nelegālās aprites ierobežošana. Darba samaksas un nodarbinātības pieaugums sekmējis kopējo sociālās apdrošināšanas iemaksu (SOC) ieņēmumu palielināšanos kopbudžetā par 102 milj. eiro jeb 9,8%. Neskatoties uz pērn ieviestajiem nodokļu reformas pasākumiem - diferencētā neapliekamā minimuma un atvieglojumu par apgādībā esošu personu palielināšana, kā arī pensionāru neapliekamā minimuma celšana, šā gada piecos mēnešos iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumi bija par 51,6 milj. eiro jeb 8,1% augstāki kā pērn pirmajos piecos mēnešos. Taču neskatoties uz tendencēm ekonomikā un atsevišķu nodokļu strujņu pieaugumu, kopbudžeta nodokļu ieņēmumi 2019.gada piecos mēnešos, salīdzinot ar 2018.gada attiecīgo periodu pieauga par 85,8 milj.eiro jeb 2,5%. Salīdzinot ar pērnā gada nodokļu ieņēmumu pieaugumu (9,2%), pieaugums ir mērens. Zemāks nodokļu ieņēmumu pieauguma temps skaidrojams ar nodokļu reformas ietvaros veiktajām izmaiņām uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) maksāšanas kārtībā - uzņēmumiem nav jāveic avansa maksājumi, kā rezultātā UIN ieņēmumi samazinājušies par 207,2 milj.eiro.

Nodokļu ieņēmumi pa veidiem I-V (milj.eiro un % pret iepriekšējo gadu)



** bez iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā

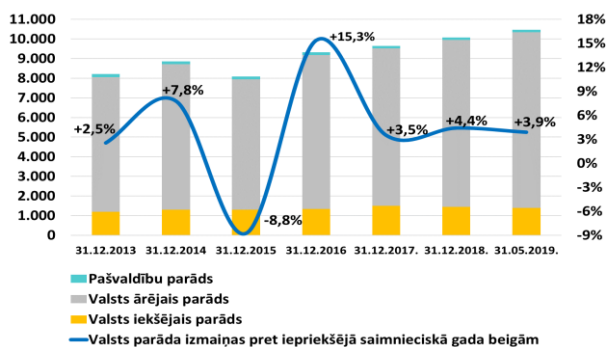
2019.gada piecos mēnešos nodokļu ieņēmumu plāns kopbudžetā izpildīts 102,9% apmērā. Virs plāna tika iekasētas SOC iemaksas, IIN, PVN un akcīzes nodoklis, bet plāns netika izpildīts UIN un nekustamā īpašuma nodoklim. Kopumā nodokļu ieņēmumu nodrošināja 98,9 milj. eiro virsplāna ieņēmumus.

Labākus darba spēka nodokļu ieņēmumus nodrošināja gan darba samaksas un nodarbinātības kāpums, gan arī valdības lēmums par pabalstu izmaksu iekšlietu resora amatpersonām ar speciālajam dienesta pakāpēm pēc katriem pieciem nepārtrauktas izdienes gadiem, kas tika veikta šā gada janvārī un februārī. 2019.gada piecos mēnešos SOC ieņēmumi pārsniedza plānotos par 53,4 milj.eiro jeb 4,9%, savukārt IIN ieņēmumi pārsniedza plānotos par 48,4 milj.eiro jeb 7,6%.

Stabilais privātā patēriņa līmenis sekmē joprojām augstu pieauguma tempu pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un akcīzes nodokļa ieņēmumos. 2019.gada janvāra-maija PVN ieņēmumi bija par 19,1 milj. eiro jeb 1,9% augstāki nekā plānots, bet akcīzes nodokļa ieņēmumi pārsniedza plānu par 0,7 milj. eiro jeb 0,2%.

Valsts un pašvaldību parāds

Valsts un pašvaldību parāds (milj. eiro)



Valsts un pašvaldību parāda* 2019.gada maija beigās nominālvērtība** bija 10638,5 milj. eiro. Atbilstoši nacionālajai metodoloģijai valsts un pašvaldību parāds, neskatot atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu, bija 10461 milj. eiro un salīdzinot to ar 2018.gada beigām, parāds ir palielinājies par 390,2 milj. eiro jeb 3,9%, kas saistīts ar šā gada maijā veikto valsts obligāciju izsoli ar dzēšanas termiņu 2049.gadā.

2019.gada 31. maijā, starptautiskā kredītreitingu aģentūra *Moody's Investors Service* paziņoja par Latvijas kredītreitinga apstiprināšanu esošā "A3" līmenī ar stabili nākotnes novērtējumu. Kredītreitinga novērtējumu stiprina spēcīgs ekonomikas izaugsmes temps, zemais valsts parāda līmenis, kas ir viens no zemākajiem eirozonā, un īstenotā fiskālā politika, kas rezultējās mērenā budžeta deficītā.

* izslēdzot savstarpējo darījumu atlikumus saimnieciskā perioda beigās

** iekļaujot Valsts kases administrētajiem ārējiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem piesaistīto atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu

Dati: Valsts kase, Valsts ieņēmumu dienests